

26328

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Megjelenik havonként egyszer.
(Július és augusztus hónapok kivételével.)

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

A magyar jogszolgáltatás új éve.

Hírhó Boldizsár dr.: Jogcím nélküli „közszerzemény”.

Salamon X. Ferenc dr.: A Felvidék joga közjegyzői nézőpontból az átsatolás idejében.

Közlemények.

A szerkesztőség közlése.

Áthelyezések.

Halálozások.

Címadományozás.

Az Országos Egylet központi bizottságának ülése.

A budapesti közjegyzők forgalmi adóközössége.

A nyugdíjintézet ülés.

Östör András dr. előadása.

A helyettesek egyesületének észrevételei.

Eljárás a közjegyzők ellen a 4350/1938. M. E. sz. rendeletben írt bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt.

Az első női közjegyző.

Hagyatéki közjegyzői díjkérdések.

Kft. társasági szerződés közjegyzői okiratba foglalásának kérdése.

Közjegyzői adományok a Magyar a magyarért akcióra.

Tkvi hatóság kilenc éves nyilvántartása.

Hirdetmény.

Állásközvetítés.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogállam.

Magyar Jogi Szemle.

Polgári Jog.

Deutsche Notar-Zeitschrift.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

6719

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

BUDAPEST, 1939.

Held János könyvnyomdája, II., Mecset-utca 8. — Telefonszám: 153—695.

TARTALOM-MUTATÓ

a KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE
1939. évi XXXVIII. évfolyamához.

CIKKEK:

	Oldal
<i>Antalffy Zsirus Atadár dr.:</i> Kir. közjegyzők szerepe a képviselőválasztási eljárásban	149
<i>vitéz Barczu Ferenc dr.:</i> Osztályrabocsájtásról	137
<i>Bárdió Ferenc dr., vitéz Barczu Ferenc dr.:</i> Kérdések az örökösödési eljárási jog köréből	313
<i>Berzsenyi László dr.:</i> Megjegyzések a hitbizományi leltározás közjegyzői díjához	154
<i>Fekete László dr.:</i> Az ú. n. zsidótörvénynek s az azzal kapcsolatos rendeleteknek a közjegyzői gyakorlatot érintő magánjogi rendelkezései	298
<i>Fekete László dr.:</i> A honvédelmi törvény ingatlanforgalmi rendelkezései	331
<i>Gröber Aladár dr.:</i> A magyar váltószöveg kérdéséhez ..	47
<i>Hirkó Boldizsár dr.:</i> Jогcím nélküli „közszerzemény“ ..	5
<i>Hirkó Boldizsár dr.:</i> A magánvégrendeleti tanúk, relatív tanúzási képessége	209
<i>Krenner Zoltán dr.:</i> A közjegyző feladatai a képviselőválasztásnál	142
<i>Krenner Zoltán dr.:</i> Időszerű kérdések	291
<i>Lázár Ferenc dr.:</i> Válasz dr. Krenner Zoltán „Időszerű kérdések“ című cikkére	311
<i>Pulay József dr.:</i> A királyi közjegyzők felvilágosítási kötelezettsége	78
<i>Salamon X. Ferenc dr.:</i> A Felvidék joga közjegyzői nézőpontból az átszatolás idejében	9
<i>Salamon X. Ferenc dr.:</i> Vacuum iuris a felvidéki közjegyzői jogban	74

	Oldal
<i>Salamon X. Ferenc dr.</i> : Adalékok a felvidéki „csehszlovák” közjegyzőség 20 éves történetéből	216
<i>Salamon X. Ferenc dr.</i> : A községi jegyzői magánmunkálatok Szlovákiában	341
<i>Singer-Susich Ervin dr.</i> : A német végrendekezési jog ..	37
Visszatérnek a Kárpátok	73
A budapesti királyi közjegyzői kamara közgyűlése	90
A budapesti kir. közjegyzők számának és örökösödési ügyekben való működési körének újabb megállapítása	52
A debreceni kamara közgyűlése	256
A kassai vándorgyűlés	243
A kir. közjegyzők közreműködése a választási eljárásban	189
A kötelező előzetes közjegyzői gyakorlat	271
A közjegyző jogállása az igazságügyi szervezetben	171
A közjegyzői szervezetek tisztelgése az új igazságügy-miniszternél	344
A nyugdíjintézet közgyűlése	109
A magyar jogszolgáltatás új éve	1
A szegedi kamara közgyűlése	303
Az 1937:XXI. t.-e. rendelkezéseinek a kir. közjegyzőkre való kiterjesztése	185
Az országos egyesület közgyűlése	117
Kamarai közgyűlések (Pécs, Szombathely)	276

Vezető közlemények:

A felvidéki megbízott közjegyzők	123
Felvidéki közjegyzői kinevezések	193
A novelláris reform	348

Közlemények:

Államtitkári kinevezés	58
Állásközvetítések	28, 131, 167, 202, 287, 308, 356
Állásáról lemondott közjegyző	159
Áthelyezések	18, 58, 126, 158, 194, 222, 244, 280, 307
Bejegyzési illeték hagyatéki tárgyalási díj után	230
Be nem töltött közjegyzői állások	249
Bélyegmentes hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvek	250
Bélyegmentesen hitelesített másolatok	164
„Bizonyításfelvétel” az örökösödési eljárásban	249

	Oldal
Budapest székesfőváros árvaszékének új elnöke	224
A belügyminiszter a közigazgatási tisztviselőknek közjegyzői hatáskörbe való jogtalan beavatkozása ellen	245
A budapesti közjegyzők működési köre hagyatéki ügyekben	160, 228
A budapesti kamara egyetemi ösztöndíja	352
A budapesti kamara közgyűlése és társas vacsorája	59, 127
A budapesti kamara választmányi ülése	159, 223, 308
A budapesti kamarával kapcsolatos közlemények	195
A budapesti közjegyzők forgalmi adó közössége	21
Címadományozás	19
A cégjegyzési címpéldányok aláírásának hitelesítési illetéke	231
Dijátalány csak az átadott vagyontárgyak értéke után jár	61
Egy hagyatéki ügy gyámhatósági odisszeája	196
Eljárás a közjegyzők ellen a 4350/1938. M. E. sz. rendeletben irt bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt	23, 59, 164
Engedmények	267
Az első női közjegyző	25
A felvidéki megbízott közjegyzők	164
Hagyatéki közjegyzői díjkérdések	25
Halálozások	18, 126, 195, 222, 280, 307
Helyreigazítás	63
Hirdetmény	28
A 7720/1939. M. E. számú rendelet közjegyzői vonatkozásai	266
A helyettesek egyesületének észrevételei	22
A hitelező jogállása az örökösödési eljárásban	247
Illetékesség közjegyzői díjkövetelés érvényesítésére	285
Az ingatlan mezőgazdasági jellegének értelmezése	354
A jegyzői magánmunkálatokat Romániában is betiltották	127
A jogászegylet új elnöke	163
A jogi oktatás reformja	353
Kamarai közgyűlések	245
Kamaraközi értekezletek	125
A kamarák közleményei	224, 351
Kassán újra felállítottak közjegyzői kamarát	226
A kartotékrendszerű könyvvezetés	308
A kassai vándorgyűlés	265, 282
Kártérítési per közjegyző ellen	198

	Oldal
A kárpátaljai kir. közjegyzők kinevezése	350
Kereskedelmi ösztöndíjak	232
Kétféle mérték	322
Kft. társasági szerződés közjegyzői okiratba foglalásának kérdése	27
Kihirdetett törvények	28, 131, 167, 202, 287, 308
Kinevezések	58, 194, 222, 244, 266, 282, 307, 320
Kinevezések az Igazságügyminisztériumban	245
Kitüntetések	126, 158, 195, 245, 266, 307, 320
A kiadóhivatal közlése	250
Közjegyzői adományok a Magyar a magyarért akcióra	28, 63
Közjegyzői díjkövetelés érvényesítése	201
Közjegyzői díjmegállapítások bírói megbízásoknál	233
Közjegyzői díjszámítás közszerzeményi igény érvényesítése esetén	283
Közjegyzői közreműködés képviselőválasztásoknál	162
Közjegyzői működési kör megállapítása örökösödési ügyekben	248
Közjegyzői szervezet a visszacsatolt Kárpátalján	227
Közjegyzők és ügyvédek lelkigyakorlata	162
Közjegyzők névalírásának módja	321
Községi jegyző jutalma közjegyzői ténykedésért	308
A közjegyző felfolyamodási joga hagyatéki ügyekben ..	232
A közjegyzők helyzete Szlovákiában	323
A közjegyzők és jelöltek névjegyzéke	355
A közjegyző közvetlen illetékfizetésnél a bírságért nem felelős	323
A községi jegyzők megtévesztő eljárása	321
Közokirat nem szükséges	355
A külön jegyzőkönyvek illetékkiszabás végett való külön bemutatása	197
Lakásbérleti felmondások korlátozása	322
A Lebosz kötvények illetékkiszabási értékelése	167
Mentesítés az ingatlan árverési költség viselése alól ..	229
A magyar nemzet szelleméhez alkalmazkodó jogszabályok	320
A munkaviszony szabályozásáról szóló 1937:XXI. t.-e. rendelkezéseinek a közjegyzőkre való kiterjesztése	166
A Müne határidő naplója	324
Németországgal való hitelesítési szerződés	285
A nyugdíjintézet ülése	161

	Oldal
Oleó árú utazás Olaszországba	63
Óvásfelvétel a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult személyekkel szemben	167, 287
Óstör András dr. előadása	21
Az országos egylet felterjesztése az igazságügyminiszterhez	353
Az országos egylet kassai vándorgyűlése	223
Az Országos Egylet Központi Bizottságának ülése ..	20, 351
Az országos egylet közgyűlése	59
Az osztálykivonatok megkereső részének hiányossága ..	200
Az óvadékképes értékpapírok jegyzékének kiegészítése ..	201
A pécsi kamara értekezlete	353
Rendeletok 29, 63, 131, 167, 202, 233, 251, 268, 288, 309, 325, 356	
A rendkívüli fegyvergyakorlatnak a joggyakorlatba való beszámítása	130
Sashalom község is hitelesít	196
Száguldó történelem	129, 163
Szokáselvek felkutatása	286
A szegedi kamara közgyűlése	282
A szerkesztőség közlése	17, 280
A szudétánemet vidék igazságszolgáltatásának a német birodalmi igazságszolgáltatásba való bekapcsolásával összefüggő nemzetközi kérdések szabályozása	62
Tárgyalási díj visszatérítésére kötelezés	285
Telekkönyvi azonossági szörszálhasogatások	355
Tkvi hatóság kilenc éves nyilvántartása	28
A távollevő ügygondnokának hatásköre	130
Új budapesti közjegyzői irodák	161
Új közjegyzői állás	127, 228
Az új zsidótörvény közjegyzői vonatkozásai	128
Az ügyvédszövetség a jegyzői magánmunkálatok megszüntetéséért	284
Változás az igazságügyminisztérium vezetésében	318
Városi adóhivatal közjegyzői hatáskörben	354
„Végrendeleti nyilatkozat“	231
A visszacsatolt felvidéki területen az öröklésre vonatkozó jogszabályok hatályának kiterjesztése	198

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle:

30, 64, 131, 168, 202, 234, 288, 309, 326, 357

Joggyakorlat: Magánjog 32—36, 66—71, 134—135, 169—171, 204—207, 235—
239, 251—254, 269—270, 289—290, 310, 327—329, 360—362

Telekkönyvi jog és eljárás 172—174

Örökösödési eljárás és azzal kapcsolatos közj. díjkérdések 174

Illetékjog 174—175, 240, 329

Szerkesztői üzenetek:

71, 136, 176, 207, 241, 329

XXXVIII. évfolyam. Budapest, 1939. januárius hó. 1. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest. XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

A magyar jogszolgáltatás új éve.

A legfelsőbb magyar bíróságok — híven régi szokásukhoz — az új év elején teljes ülést tartanak, amelyen a bíróságok vezetői évnvítő ünnepi beszédben méltatják az elmúlt év fontosabb jogszolgáltatási eseményeit. Az idén is megtartották a felső bíróságok ezeket az ünnepi üléseket, amelyeken az évnvítő beszédek első sorban kivétel nélkül az elmúlt évnek nagyjelentőségű magyar történelmi eseményével, a Felvidék visszacsatolásával foglalkoztak. Ennek a kiemelkedő jelentőségű eseménynek méltatása elől egyetlen magyar intézmény, közület, testület, hatóság sem zárkozhatik el s az ünnepi megnyilatkozások előterében kell mindennütt állnia a mélységes hála kifejezésének az emberi sorsot intéző hatalmasságok iránt a Felvidék visszacsatolásában a történelmi igazságszolgáltatás első komoly eredményéért. Erről a történelmi igazságszolgáltatási kérdésről elsősorban is a jog és igazságszolgáltatással rendeltetésszerűen foglalkozó hatóságoknak kell megemlékezniök s örvedetesen állapítjuk meg, hogy a felsőbíróságaink vezetői évnvítő beszédeikben egyértelműen ünnepi nyilatkozatokat szenteltek a 25 éve szomorú magyar élet első, örömteljes történelmi eseményének. Komoly és őszinte hitünk szerint a Magyarországnak igazságot szolgáltató eljárásnak ez csupán a kezdete. Követnie kell ezt a magyar szent koronától elrabolt többi területek mielőbbi visszacsatolásának. Ezekről a kolozsvári, marosvásárhelyi és temesvári magyar királyi ítélőtáblák tel-

jes ülései fognak — hitünk szerint — rövidesen ünnepi beszédekben megemlékezni.

Mindenekelőtt a legmagasabb magyar bíróság a kir. Kúria teljes üléséről megemlékezve, *Törek* Géza dr. a kir. Kúria elnöke az azon tartott évnyitó beszédében ismertette az 1938. évi igazságügyi vonatkozású törvényalkotásait. Különös részletességgel foglalkozott az állami rend megóvását célzó 1938: XVI. t.-c. rendelkezéseivel. Ezek közül kiemelte azt, amely lehetővé teszi, hogy a Kúria az államellenes büncselekmények elbírálásával kapcsolatosan hivatalból észleljen és orvosoljon minden törvénysértést, tekintet nélkül a bejelentett semmiségi panaszok alapjára és irányára. Ezt a rendelkezést a felsőbbírói ítélkezés szabadságának szempontjából különösen nagy jelentőségűnek tartja.

Örömmel emlékezett meg ezután a visszaesatolt felvidéki területeknek az ország igazságügyi szervezetébe történt beillesztéséről, illetve visszahelyezéséről, a magyar szent koronához visszaesatolt területen a polgári peres eljárás szabályozásáról, valamint a büntető bíraskodás működésének megkezdése tárgyában kibocsátott rendelkezésekről. Bár az 1938:XXXIV. t.-c. felhatalmazást adott a kormánynak a visszaesatolással kapcsolatosan szükséges intézkedések rendeleti úton való megtételére, fontos szervezeti intézkedéseknek illetően való szabályozása bizonyos aggodalmat és idegenkedést kelt. Ilyen rendelkezések: a bíróságok és más hatóságok felállításása, a régiék visszaállítása, újak szervezése, az ítélőbírói és ügyészi állásokra alkalmazáshoz szükséges képesítés megállapítása és főleg ítélő bírói és ügyészi tisztségeknek — habár csak átmenetileg is — miniszteri megbízás alapján való gyakorolhatása.

A budapesti kir. ítélőtáblán annak elnöke *Láng-Miticzky* Ernő dr. ünnepi megnyitó beszédében a Felvidék visszaesatolásáról szintén megemlékezett. Reá mutatott arra a végsőkig kiélezett helyzetre, amelyben akkor az ország állott. Ezt a helyzetet változtatta meg úgyszólván pillanatok alatt a bíró szava. A felkért döntőbíró határozott és ítélete kijelölte az új határt, amelynek következtében a Felvidék jó része visszakerült a magyar anyaországhoz. Ismét magyar területre került Kassa s annyi sok más magyar város. A csonkaországhoz visszatért egy millió magyar testvér. A felkorbácsolt idegeket tehát bírói döntés nyugtatta meg s a végsőkig feszült izgalmak a bíró szavára ültek el. Ebben a történelmi eseményben is konkrétizálódik a bírói hivatás erkölcsi ereje, fenséges és fontos volta. Kisebb keretekben bár, de

az érdekelt felekre nézve nem kisebb jelentőséggel működik minden magyar bíró is.

A közigazgatási bíróság évnyitó teljes ülésén *Bothos* Gyula dr. másodelnök olvasta fel a beteg *Puky* Endre dr. megnyitó beszédét. Ennek bevezető része szintén a Felvidék visszaesatolásával foglalkozik. Kitártuk az esemény előtt örömteli szívünket — mondja az elnöki megnyitó — és hálát adtunk az egek Urának, akinek különös kegyelme nélkül ez a esodaszámbamenő esemény ilyen váratlan gyorsasággal nem következhetett volna be. Ez az esemény azonban nemcsak magyar ünnep volt, hanem ünnepe a világ minden olyan halandójának, akinek lelkében *az isteni örök igazságban való hit lángja* a világháború okozta mérhetetlen erkölcsi rombolása közepette és azok után sem szűnt meg lohogni. Ünnepe volt ez a magyaron kívül különösen a világ valamennyi *jogdszának*. Mi magyarok ebben az eseményben elsősorban az anyatest sebeinek részbeni gyógyulását, testvéreinknek a magyar közösségbe visszatérését és *húsz keserves esztendő után az első nemzeti örömet köszöntöttük*.

Rámutatott azután az elnöki megnyitó arra, hogy múlt év őszén a németek, lengyelek, szlovákok és a magyarok olyan területi és politikai igényekkel léptek fel a csehekkel szemben, amelynek kielégítése békés úton megoldhatatlannak látszott. A krízis legválságosabb óráiban, amikor a háború már minden emberi számítás szerint elkerülhetetlennek látszott, az európai államok egyik napról a másikra saját testükből egy szervet termeltek ki, amelyet az érdekelték maguk felett állónak ismertek el és döntéseit már előre megfélebbezhetetlenül végérvényeseknek fogadták el.

Mit jelent ez? Elsősorban jelenti azt, hogy az erkölcs önerejéből épített magának egy fórumot, amelynek tekintélyével az erkölccsel nem telített, azaz nem az általános jót szolgáló jogállapotot felborította és teremtett helyette egy olyan új helyzetet, amelyben mint új jogban önmaga is megtestesülhetett. De jelenti azt is, hogy az erkölcsből született jog erejét önmagából sugározza és *ez az erő átütőbb, ellenállhatatlanabb a háború és a háborús technika leghatékonyabb fegyvereinél*. Azt a következtetést vonhatjuk le ebből, hogy az államok közti vitás kérdések elintézése sohasem vezethet háborús viszályhoz, ha az igényekkel fellépő állam igényeit, illetőleg a másik fél az ellene támasztott követeléssel szemben álláspontját *az erkölcsből levezetett jogra, az igazságra alapulja*. Hogy milyen jogigény van erkölcsi alapra

építve, azt az államoknak egymáshoz való viszonyában az erkölcsről alkotott mindenkori uralkodó felfogása határozza meg. Ennek az erkölcsi alapnak az elismerésére kell visszavezetni, hogy ma nem áll ismét lángokban az egész világ és hogy a jogba vetett legmélyebb hittel nézhet a magyar esonka ország további területi gyarapodása elé és várhatja az ezeken a területeken élő testvéreinek háború nélküli visszatérését.

*

A magyar jogszolgáltatásnak egyik komoly jelentőségű hivatást hűségesen betöltő munkása, a magyar közjegyzői kar a maga részéről is hálátelt lélekkel emlékezik meg a történelmi Magyarország területének visszaszerzésére irányuló revíziós törekvések első komoly eredményéről, a Felvidék egy részének a magyar szent koronához való visszacsatolásáról. A jog és az igazság eszméjének el nem halványult fényben és meg nem fogyatkozott erőben való érvényesülését látja ebben s ebből merít hitet és reményt arra, hogy Magyarország nemsokára a maga teljes történelmi területi integritásában fogja a Duna medencéjében vezető szerepént, mint az ezeréves magyar mult hagyományait változatlan tiszteletben részesítő, azonban a haladó korrall egészséges lépést tartó, komoly és időt álló, erkölcsi és jogi elvek szerint berendezett állam betölteni. A megfelelő állami berendezkedéshez hozzáfertőzik a jogszolgáltatásnak a lehető tökéletes színvonalra emelése s ennek keretében a jogszolgáltatás egyik jelentős tényezőjének, a közjegyzői intézménynek a benne rejlő erők lehető tökéletes kifejtésére alkalmas lehető tökéletes formába való átöltöztetése. Ezen a vonalon sürgős és hosszú évek óta sürgetett teendő az elavult közjegyzői rendtartás reformja. Jól esik hinnünk, hogy a jogszolgáltatás és a magyar közjegyzői intézmény lehető tökéletes kiépítése érdekében az új magyar közjegyzői rendtartás megvalósításáról, mint az 1939. év egyik jelentős eseményéről fogunk beszámolhatni.

Jogcím nélküli „közszerzemény“

Dr. R. M. budapesti ügyvéd, felesége hagyatéka tárgyalásakor, az örökhagyó hagyatékeként leltározott és telekkönyvileg is az örökhagyó kizárólagos tulajdonát képező ingatlanra közszerzeményi igényét jelentette be.

A tényállás szerint a közszerzemény tárgyát képező ingatlant a férj a saját jövedelméből szerezte, az ingatlan vételárát ő fizette ki.

A házastársak között oly házastársi szerződés, mely a házasság alatt szerzett vagyon közszerzeményi jellegét megállapította volna, nem volt.

Miután a törvényes és végrendeleti örökösök, valamint a hagyományosok a férjnek a hagyatéki ingatlan felére támasztott közszerzeményi igényét elismerték, a hagyatéki bíróság ezt a vagyont ily módon adta át az igénylőnek.

A hagyatékot tárgyaló kir. közjegyző tárgyalási díjainak felszámításánál nem vette figyelembe a közszerzemény címén támasztott igényt, azaz díjszámításának alapjául az egész hagyatéként leltározott vagyont tette meg.

A budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság 21. Pf. 8898/1938/13. számú végzésével a járásbírósnak díjmegállapító végzését megváltoztatva, kimondotta, hogy az osztálykivonatok helyesbítendők, a hagyatéki vagyon cselekvő értékét a közszerzemény értékével csökkenteni kell és hogy a közjegyzőt megillető díjak összege a csökkentett cselekvőség arányában mérőklendő.

A kérdés felületes szemléleténél könnyen abba a tévedésbe eshetünk, hogy e probléma nem más, mint a hagyaték tárgyalási díjak felszámításával és megállapításával járó és lassan már mult emlékei közé sorolt vita. Szóval, hogy e kérdés nem más, mint a díjrendelet körül felmerült nézeteltérés.

Ha azonban mélyebben elmerülünk e kérdés tanulmányozásába, igen hamar rájövünk arra, hogy a felszínen úszó és bagatellnek látszó jogsérelem alatt számtalan és igen nagyfontosságú probléma húzódik meg.

Az a körülmény ugyanis, hogy a hagyatékként leltározott és az örökhagyó telekkönyvi tulajdonában lévő ingatlanvagyon, vagy ingóság közszerzeményi jellegű-e, vagy sem, nem csupán a közjegyzői díjak megállapítása szempontjából bír jelentőséggel, sőt ez a körülmény a többi mellett alig játszik szerepet, hanem

a jog által védett magán és közérdekek egész sorára döntő befolyást gyakorol.

Nem közömbös ugyanis sem az örökösök, sem a hagyatéki hitelezők és utóljára, de nem utolsó sorban, a királyi kincstárra nézve sem, hogy a hagyatékban talált vagyon, vagy annak egy része közszerzeménynek minősül-e és így a hagyatékából kihalásandó-e, vagy sem.

Azt hiszem ezt a kérdést bővebben tárgyalni felesleges. Bizonyítani azt, hogy p. o. az örökhagyó leszármazó örökösei az egész hagyatékként leltározott vagyont, mint hagyatékot öröklik-e, vagy csak annak egy részét, illetve, hogy a hagyatéki hitelező a cum viribus haereditatis, illetve a pro viribus haereditatis elve alapján az egész leltározott vagyonban, vagy csak annak egy részében találja meg a felezeset, mily hallatlan jelentőséggel bírhat, annyit jelent, mintha nyílt kapukat döngetnének.

De nem szorul bizonyításra az a körülmény sem, hogy a kir. kincstárnak e vagyon átruházásával kapcsolatban illeték címén felmerült igénye szempontjából sem közömbös, hogy a leltározott vagyon öröklés címén hárul-e az örökösökre, vagy nem tartozván a hagyatékhoz, csak közszerzeményi vagyonmegosztás címén kerül elbírálásra.

Éppen ezért az első tekintetre bagatellnek látszó ügy igen hamar átalakul komoly köz- és magán problémává és megérdemli, hogy vele bővebben foglalkozzunk.

A kérdés lényege, szerény véleményem szerint; a helyes jogi tényállás és az ahhoz fűződő joghatás megállapítása.

A konkrét tényállásból kiindulva tehát megállapíthatjuk a következőket:

Az érvényben lévő jogszabályaink szerint az ügyvéd férj honorációr és ezért főszerzőnek tekintendő. A házasság alatt szerzett vagyon tehát ellenkező tartalmú megállapodás hiányában, az ő vagyona. Ha a feleség e házasság alatt szerzett vagyonra valami okból közszerzemény címén igényt támaszthat, úgy a férj és feleség közti jogviszonyban, a főszerző férjjel szemben, a feleség a jogosult és a férj a kötelezett.

A főszerző férjjel szemben megállapított közszerzeményi igénynél tehát a jog birtokosa a feleség, míg annak a kötelezettje a férj.

Ezt a jogviszonyt megváltoztatni, azaz a kötelezettből jogosultat csinálni, a jog általános elvébe ütközik.

Éppen ezért már a kiindulási pontunknál megállapíthatjuk, hogy e vagyoni jogi kérdés elintézésénél a főszerző férjjel szemben a feleség az, aki valami jog által elismert igénnyel léphet fel és nem a férj.

De tovább menve a konkrét tényállás útján megállapíthatjuk, hogy a jelen esetben a főszerző által szerzett vagyon ajándék címen került a feleség birtokába. (Az a körülmény, hogy ez az ajándékozás akként történt, hogy az ingatlan vételárát a feleség helyett a férj fizette ki, vagy hogy a férj a saját részére vásárolt ingatlant később ruházta át a feleségére, teljesen közömbös kérdés.).

A jog sajátja az, hogy minden jogi tényálláshoz joghatást fűz. „Mihelyt a társadalmi életben a való tények valamely általános jogszabály elvont tényállásának megfelelő csoportosulásában jelennek meg, beáll a jogszabály absztrakt joghatásának megfelelő konkrét új jogi helyzete“. (Szladits, Magyar Magánjog Vázlata.).

A férj által a feleségnek történt ajándékozás tényéhez fűződött joghatás tehát a tényállás elemeinek befejezése után nyomban beállott és a hozzá fűződő joghatást a bíróság állandó gyakorlatában kifejezésre juttatott jogszabály a következőképp állapítja meg: „A házastárs különvagyonának tekintendő és, mint különvagyon, közszerzeményi vagyonmegosztás alá nem esik az az ingatlan, melyet a házasság tartama alatt házastársától ajándékozás címén kapott“. (P. H. T. 418.).

Ezek szerint a férj az ajándék címén feleségének juttatott vagyonra közszerzeményi igényét még akkor sem jelenthette volna be, ha ő ily igény támasztására egyáltalán jogosult lett volna, azaz ha egyébként sem lett volna főszerzőnek, azaz e jogviszonyban kötelezettnek tekintendő. Vitássá nem lehet tehát tenni, hogy a feleség tulajdonát képező ez a vagyon, mint az ő különvagyon, örököseit illette meg.

A férj azonban közszerzeményi igényt támasztott, azaz a vagyon egy részére jogi igényt jelentett be. E lépésének súlyát a jogelvek mérik le.

„A jogi igény ugyanis nem más, mint az alanyi magánjog abban az alakjában, melyben bírói marasztalás tárgyául szolgálhat. Az alanyi jog pedig az a jogi helyzet, amelyben valamely magán személynek jogilag biztosított várakozása van arra, hogy más magán személynek bizonyos magatartására irányuló érdeke a kötelezett rovására jogi védelemben fog részesülni. A jog cél-

ja ugyanis nem az akaraturalom, hanem az érdekvédelem". (Szladits.)

A konkrét esetben azonban a férjnek jogilag védett érdeke nem volt, így a felesége vagyonára jogcím nélkül támasztott állítólagos közszerzeményi igényének nem volt oly jogalapja, mely a feleség jogutódai akarata ellenére is bírói úton lett volna érvényesíthető.

A tényállás szerint azonban a feleség jogutódai a férjnek ezt a nem létező bírói úton nem érvényesíthető és a jog által sem védett igényét elismerték és az ingatlan felét a férjre ruházták. E vagyoni juttatás nem a férj igénye, hanem az örökösök jogutódainak akarataiban talál jogalapot. Az a jogügylet tehát, amely az ingatlan felének átruházására vonatkozóan a férj és a feleség jogutódai közt, nem létező közszerzeményi igény kielégítése, illetve ily vagyonmegosztás jogcímén jött volna létre, valóságban oly szerződés, melynek jogalapja nem a férj által jogcím nélkül támasztott igény, hanem az örökösök jogutódainak a vagyoni juttatásra irányuló és a férj által is elfogadott szándéka, (akarata). — Ha viszont ily szándék a jogutódok részéről nincs, jogügylet nem is jött létre, mert a magánjog általános szabályai szerint nincsen juttatás jogcím nélkül. Miután azonban ugyancsak a magánjog szabályai szerint a jogügyleteket nem a használt szavak, hanem a felek akarata alapján kell elbírálni, nem kétséges, hogy a jelen esetben egy palástolt jogügyletről lehet csak szó.

Olyan jogügyletet pedig, amelyben a juttatott fél a másik fél részéről minden jogos igény és ellenszolgáltatás nélkül részesül valamilyen juttatásban, az ajándékozás fogalmi körébe tartozik. Röviden: az örökösök az örökölt vagyon egy részét a férjnek ajándékozták.

Miután a színlelt jogügylet érvénytelenítési okot csak annyiban képez, amennyiben a szerződésre lépett felek között jogügylet nem jött létre, ellenesetben az a jogügylet nyer érvényt, melyre a felek akarata irányozva volt és a létrejött szerződés a valódi jogügylet szempontjából bírálendő el. (K. 1438/1891.), továbbá, „mert a színleges ügylet esetében érvényesek a valóban létrejött ügyletre vonatkozó megállapodások“ (K. 585/1938.) és „ha a burkolt jogügyletet a törvény nem tiltja, a burkolt ügylet is megáll és a szerződő feleket köti“ (K. 4857/1917.) kétségtelen, hogy a jelen esetben a felek közt létrejött ez a jogügylet őket, mint burkolt formában megkötött ajándékozási szerződés köti.

Annak a kérdésnek tárgyalásába, hogy e jogügylet hitelezők kijátszására irányuló szándékot is takarhat, egyelőre nem is bocsátkozom.

Végső megállapításunk azonban nem kétséges. Nem kétséges, hogy a közszerzeménynek minősített vagyon valóságban az örökösök hagyatékát képezte és hogy az örökösök ezzel, mint örökösök tulajdonukkal rendelkeztek. Ebből azután kétségtelenül következik az is, hogy úgy az örökösök hitelezői, mint a kir. kincstár, de a tárgyaló kir. közjegyző is, az ő jogilag védett érdekeit az örökösökkel szemben minden palástolt jogügylet ellenére is megvédhetik és hogy a felek ezzel ellentétes rendelkezései és jogcselekményei velük szemben, azaz relative hatálytalanok. (Mint ahogy a kir. kincstár e jogügyletek elbírálásánál érdekeit minden esetben meg is védi, úgy köteles a hagyatéki kir. bíróság is az ő hatáskörében tárgyaló bírói megbízott érdekeit teljes mértékben a magáévá tenni.).

Végül szerény véleményem szerint a kir. közjegyzőt a hagyatéki bíróságnak e díjmegállapító végzése nem köti, mert annak megállapítása, hogy valamely vagyontárgy hagyatékának minősítendő-e, vagy sem, csupán eljárásjogi szempontból tartozik a perenkívüli eljáró bíróság hatáskörébe, azonban az anyagjogi vita eldöntése csak perbírósági ítéleten nyugodhat.

Hirkó Boldizsár dr.

A Felvidék joga közjegyzői nézőpontból az átcsatolás idejében.

Összeállította: *Salamon X. Ferenc dr.*

Közjegyzői rendtartás.

Közjegyzőkre irányadó az 1874. évi XXXV. t.-c. és 1886. VII. t.-c. majdnem változatlan szövegükben a következő pótlásokkal:

155/1919. számú törvény a közjogi helyzetnek megfelelően módosította az esküt és a pecsét szövegét,

a 196/1919. számú törvény kimondta, hogy ha nincs alkalmas pályázó, aki az 1874. XXXV. t.-c. 2. §-ában előírt képesítést ki mutatná, kinevezhetők a 75/1871. számú osztrák közjegyzői rendtartás 6. §-ában előírt képesítéssel bírók,

a 657/1920. számú kormányrendelet megengedi a kisebbségi nyelv használatát a peesétben, ha legalább 20 % kisebbség van.

Kvalifikáció.

Továbbra is az ügyvédi vagy bírói vizsga szükséges. Az ügyvédi vizsgához szükséges gyakorlatot a 144/1936. számú törvény hat évben állapította meg, amelyből legalább öt évet ügyvédnél kell eltölteni. A rendes bíróságnál, államügyészségnél és a közjegyzőnél, valamint pénzügyi vagy közigazgatási hivatalnál eltöltött gyakorlatból legfeljebb egy év számíttatik be. Egyébként a kvalifikációs rész nem változott.

A közjegyzői vizsga még csak javaslatban maradt.

Közjegyzői kamara.

Az autonomia fel van függesztve és a 167/1920. számú törvény érvényes. Egy igazgató választmány vezeti az ügyeket, amely áll: elnökből, négy tagból és két póttagból. Ez gyakorolja a kamarai választmányt illető összes jogokat, küldi ki az 1874. XXXV. t.-c. 190. §-a szerint a fegyelmi bíróság elnökét és a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának elnökét is. Ez a törvény mai napig is érvényben van. A székhely Pozsony, elnöke Kállay József dr. Pozsony, alelnök Dusek Viktor dr. Pozsony.

1938. októberében 47/1938. szám alatt kiadott a szlovák kormány rendeletet, hogy egy éven belül elmozdíthatja azt a közjegyzőt, aki cselekvésével nem látszik méltónak a szlovák közjegyzőség ellátására.

Hatáskör.

A 267/1923. számú törvény 1. §-a rendeli a következőket: az 1874. évi XXXV. t.-c. 55. §-a ekként hangzik: „a közjegyző szintén hivatásából kifolyólag jogosítva van a felek kérelmére a hivatalokhoz általában beadványokat szerkeszteni, a bíróságok részére azonban csak a nem peres eljárásban, szintűgy magánokiratokat is: azonban kötelezve van általa szerkesztett ingyen beadványát alá is írni“. Ez a magánokiratoknak megengedése.

Továbbá a 90/1923. számú törvény elrendelte, hogy bekebelezés a telekkönyvbe csak közokirat, vagy olyan magánokiratok alapján engedélyezhető, amelyekben azon személyeknek, akiknek joga keresztülvezetendő, korlátozandó, megterhelendő, vagy hatálytalanítandó, aláírásai vagy kézjegyei hitelesítve vannak, vagy pedig olyan állami, országos, megyei, vagy járási hivatal jóváhagyásával vannak ellátva, amelyeknek kötelességük

az említett személyek érdekei fölött örködni. Meghatalmazott által kiállított okirat alapján csak akkor engedélyezhető a bekebelezés, hogyha a kiadott meghatalmazás határozott jogügyletre szól, avagy a kérvény előterjesztése előtt egy évnél nem öregebb és hitelesítve van. A törvény 2. §-a szerint a hitelesítést rendszerint a közjegyző, vagy a bíróság végzi, az idegenben kiállított okiratnak a Csl. Republika azon diplomáciai képviselőjével, vagy konzulával, aki a területre illetékes, kell hitelesítve lennie, hacsak más törvényes rendelkezés vagy kölesönösségről külön megállapodások nincsenek. 200 korona értékig a hitelesítést két tanú végezheti. A törvény 14. §-a szerint ha az okirat nincs is hitelesítve, de a telekkönyvi rendtartás 67. §-ának megfelelően, előjegyzés engedélyezhető.

Azonban már a 123/1923. törvények módosítja az ügyvédek agitációjára az 1913. évi LIV. törvények 99. §-át, amikor kimondja, hogy a hitelesítést bírói rendelkezésre a bírósági iroda hivatalnokai végezhetik, ehhez a bírósági elnök adja meg a meghatalmazást. A négy polgárit végzett hivatalnok konkurrál a közjegyzővel és pedig csak 5 ek. bélyeg lerovása ellenében. Kezdetben ugyanazon díjakat szedték a kincstár javára, mint a közjegyző, később azonban ez elmaradt.

Közokirati kényszer.

Közjegyzői okiratot írnak elő a korlátolt felelősségű társaságról szóló törvény rendelkezései. Az 58/1906. számú osztrák törvényt a 272/1920. számú törvény kiterjesztette a felvidékre is. A *bírói megbízások* tétele alatt lehet említeni, hogy a közjegyzők a esődönkívüli kényszerügyességi és esődeljárású ügyekben, mint vagyonkezelő gondnokok működhetnek. *Az ügyvitel* maradt a régiben, szintűgy a felügyelet és a felelősség szabályozása is, valamint a fegyelmi eljárás.

A *közjegyzői díjak* többször nyertek szabályozást, jelenleg a 102/1923. számú rendelet szabályozza az osztrák rendszerből recipiált módon az összes díjakat. Ezek a szabályok még ma sem alkalmasak a felvidéki jogviszonyokra.

Bírói perenkívüli eljárás.

Külön figyelmet érdemel a 100/1931. számú törvény a bírói perenkívüli eljárásról, amely szerint a perenkívüli ügyekben a bíraskodást kizárólag a rendes bíróságok gyakorolják és szabályozza a „résztvevők“, a „meghatalmazottak“ kérdéseit, elsőfokú eljárást, perorvoslatokat stb. A különös részben a gyám és gondnokság alá helyezés és ennek megszüntetése,

a kiskorúság meghosszabbítása és a meghosszabbítás megszüntetése,

örökbefogadás és gyermek törvényesítése körüli eljárást.

A holtaknyilvántartási eljárást, (ezt eredetileg az 1911. évi első törvénycikk 732—748. §§-ai szabályozták, de a 352/1921. számú törvény ezt sokban módosította.).

A hitbizományok megszüntetését a 179/1924. számú törvény szabályozza, ma már alig van jelentősége.

A kisajátítási kártalanítást az 1881. évi XLI. törvényeikk és ennek alapján kiadott különböző törvények a 20/1920., 33/1922., 45/1922., 35/1923., 58/1924. és 73/1924. számú törvények.

A gyám és gondnoksági ügyekben az 1877. évi XX. t.-c. intézkedik. A perenkívüli eljárásról szóló 1931. évi 100. számú törvény 57. §-a hatályon kívül helyezte az 1877. évi XX. t.-c. 171. § 1—5 bekezdését, az 172. 174—200, 203, 204, 212—218 §§-ait. Az 1877. évi XX. t.-c. 22. §-a a gyermek vagyonának kezelését és az atyai hatalom megszűnését a gyámhatóság hatáskörébe utalta. Ily határozat érvénytelenítését az 1911. első törvénycikk 730. és 731. §-a szerint a törvényszék előtt lehetett kérni keresettel, azonban az 1931. évi 100. számú törvény 51. §-a az 1911. évi I. t.-c. 730. és 731. §§-ait hatályon kívül helyezte és így jelenleg az atyai hatalom megszüntetésének kimondása, valamint a megszüntető határozat érvénytelenítése a járásbírószágra tartozik.

Az örökösödési eljárást az 1894. évi XVI., 1912. évi VII. és 1912: 54. számú törvény szabályozta, ezeket ez a törvény nem érintette.

Örökösödési eljárás.

A hagyatéki eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-c. teljes változatlan szövegében, illetve az 1918. októberi bekövetkező magyar változásokkal van érvényben. Itt utalok az 1912. évi VII. t.-c. vonatkozó szakaszaira.

A hagyatéki eljárás díjairól és költségeiről szóló XIII. fejezet 117—121. §§-ai nagyrészen hatályon kívül vannak helyezve már az 1918. XII. t.-c. 44. §-a által. Csehszlovákiában pedig ezeket a kérdéseket a 600/1919. és 102/1923. számú rendeletek szabályozták. A díjszámításnál teljesen a régi, elavult osztrák rendszer érvényesült, úgyhogy e tekintetben kell legelőször rendet teremteni és egységesíteni.

A községi jegyzők a hagyatéki vagyon leltározását a pozsonyi országos hivatal rendelkezései folytán ingyen kötelesek elvégezni.

A hagyatéki eljárás tehát teljesen a régi rendszer szerint folyik, kisebbségi nyelvterületeken, tehát magyar vidéken a kivonatoknak magyar fordítását is adták, a kivonat közölte a telekkönyvi végzés tervezetét két nyelven.

Hagyatékok elvételének veszélye.

A 123/1923. számú törvény VIII. cikke kimondotta, hogy rendeletileg fe lehet jogosítani a járásbírószágonnál a bírósági iroda hivatalnokait, hogy önállóan intézzék el a következő ügyeket:

1. a gyámhivatali- gondnokhivatali ügyeket azon cselekmények kivételével, amelyek a bírának, vagy gyámhivatal elnökének vannak fenntartva. (IX. cikk.).

2. letárgyalni az egyszerű hagyatékokat.

A második pont végrehajtására vonatkozó rendeletet Szlovákiában és Kárpátalján nem adták ki. De az 57/1931. számú törvény „a magasabb bírói segédszolgálat hivatalnokainak a bíróságnál és az árva hivataloknál való felhasználásáról“ újból kijelenti az első §-ban, hogy az egész államban, vagy egyes kerületekben a járásbírószágonnál és a gyámhivataloknál (I. fokú) egészben vagy részben rájuk lehet bízni a következő ügyeket: „3. hagyatéki ügyek elintézése“.

Eddig még sikerült ezen rendelet kiadását megakadályozni, bárha az ügyvédi kar cseh mintára követelte ennek keresztülvételét is.

Telekkönyvi jog.

A telekkönyvi rendtartás az 1918. évi állapothoz képest jóformán semmiben sem változott, mindössze egy-két módosító törvény van, az is inkább a törvényt precízebben kiegészíti. Ilyen az 1923. évi április 26.-án kelt 90-ik számú törvény, amely a hiteltesítési kényszert bevezette.

Ezenkívül ugyanezen törvény rendelkezik az 1919. január 1-e előtti 200 koronánál kisebb követelésekről és megengedi az okmányok és kérvények teljes bélyegmentességét, ezenkívül az 50, illetve 40 éves követelések törléséről intézkedik rövid hirdetményi eljárást rendelvén. Mindezekkel az eljárásokkal kapcsolatban lényeges bélyegkönnyítéseket és engedményeket állapít meg.

Kataszteri törvény.

Igen fontos rendelkezéseket tartalmaz az úgynevezett kataszteri törvény, amely a telekkönyvi adatoknak kataszterrel való egybehangzását rendeli ellenőrizni, azonkívül elrendeli a birtok

megosztásoknál a hites földmérnökök használatát és igénybevétele, valamint intézkedik a vázrajzokról, azok kellékeiről és elvű kimondja, hogy természetben megosztott ingatlan oszlatlanul telekkönyvbe átruházni nem lehet. (177/1927. számú törvény és 64/1930. végrehajtási rendelet.).

Végzéstervezetek.

A telekkönyvi rendtartás kiegészítő részének lehet tekinteni azon miniszteri rendeleteket, amelyek elrendelik, hogy az ügyvédek és közjegyzők telekkönyvi beadványaiknál a kész végzéstervezeteket terjesszék be, amit a kamarai rendtartás fegyelmi köteles séggé tett.

Végrehajtási törvény.

A végrehajtási törvény az 1881. évi LX. t.-c. azóta többször volt novellálva, főleg az ingó végrehajtásra vonatkozó részek, valamint az alkalmazottak fizetése és közalkalmazottaknak fizetésének utalványa szempontjából. (V. ö. 23/1928. sz.).

Itt megemlítendő, hogy a 4/1931. számú törvény a köteles tartásdíjak tekintetében bizonyos kivételes biztosítási intézkedéseket tett.

Közjegyzői szempontból figyelmet érdemel, hogy a közjegyzői díjaknak az árverési sorozásnál nincs elsőbbségük.

Az árveréshez való küldetésről szóló régi intézkedések esorbat nem szenvednek, tehát közjegyző kiküldhető ingatlan árveréshez, azonban in praxi ez nem történik meg, bárha „a végrehajtó szervek részére kidolgozott utasítás” 57. §-a azt mondja, hogy a bírósági végrehajtó közeg, bírósági tisztviselő csak akkor bízható meg, ha az ingatlan értéke 10.000 koronát meg nem halad és az ingatlan a bíróság székhelyétől távoli helyen van. A többi esetekben t. i. ha az érték 10.000 koronát meghaladja, vagy a többi esetekben, ahol az ingatlan a járásbíróság székhelyén vagy ehhez közeli helyen van, az árverést bíró tartja meg, azonban meg lehet bízni a foganatosítással a közjegyzőt is. (154. § 2. bekezdése, 147. § a végrehajtási törvényben.). A járásbíróságok azonban ezt nem igen tartják be és a közjegyzőket ezen jogok keresetétől elütik.

Végrehajtható közjegyzői okiratok.

Végül itt említem meg, hogy az 1912. évi LIV. t.-c. 31. §-ának változatlan 8. pontja szerint a közjegyzői okiratok az 1874. évi XXXV. t.-c. 111. §-a szerint végrehajtható közokiratok.

Váltó és váltóbélyeg törvény.

A váltó törvény 1876. XXVII. t.-c. régi magyar szövegében még 1928. évig volt érvényben, akkor kodifikálták a nemzetközileg megállapított új váltótörvényt 1/1928. szám alatt. Ennek a váltó törvénynek 94. §-a elrendeli, hogy a váltó óvást vagy a közjegyző, vagy a bírósági hivatalnok végzi, tehát a járásbíróság ott is konkurrál.

A 48/1928. számú váltóbélyeg törvény a közjegyző felelősségét igen súlyosbítja és a bélyegért, valamint büntetésért egyetemleg felelőssé teszi, ha azonnal leletet nem vesz fel, vagy bianco váltó iratai között elfekszik.

Csődttörvény.

A régi csődttörvény az 1881. VII. t.-c. 1931. május 1-ig volt érvényben és helyette a 64/1931. számú törvény adatott ki, amely tartalmazza a csődeljárás, a kényszeregyességi és a megtámadási eljárást. A törvény különös újdonságot nem tartalmaz, összeolvasztja a magyar és osztrák jogot.

A megtámadási eljárás a magyar jogtól eltér és főbb szabályai ezek:

az a hitelező, aki az adósnak valamelyik jogügyletével a követelés kielégítése tekintetében érintve érzi magát az adós vagyona-ra vonatkozóan, csődön kívül ezt megtámadhatja és a bíróság hatálytalannak nyilváníja ezt az ügyletet a megtámadó hitelezővel szemben.

A megtámadási határidő 10 év és két év között van és a megtámadási ok a hitelező kijátszása mellett az adós szubjektív és objektív kárt okozó eselekményért, amelyről a harmadik személy tud, tudhat, vagy tudnia kellene. Ennek részletes tárgyalását ez alkalommal mellőzöm.

Anyagi örökösödési szabályok.

Az örökösödési jog anyagi jogszabályai egyáltalán nem változtak. A nemesség eltörlésére vonatkozó 1918. évi törvény e tekintetben semmiféle változtatást nem idézett elő.

Eltérés.

Pusztán az úgynevezett „Pridelovy zákon“ vagyoni kiosztási törvény (81/1920. szám alatt) állapít meg bizonyos eltérést az oszthatatlan paraszt birtokok (rolničky nediel) tárgyában, amelyben a 39. §-ban kimondja, hogy halál esetére sem végrendeleti, sem törvényes úton nem lehet több személynek örökölnie, hanem csak egyetlen egynek. A 40. § szerint a törvényes öröklés

esetén a férfi előnyben van a nővel szemben és előnyben részesül az, aki a birtokot maga megmunkálja. Ha több társörökös van, akkor csak kifizetésről lehet szó, amely kifizetésnél épügy, mint a hagyatéki leltári értéknél a kiutalt érték megállapításáig még ma is kötelező. Ennek az eredménye az, hogy ezek a birtokok alacsony becsértékük miatt alig fizetnek valamelyes illetéket.

A közszerzemény fogalma sem változott, az ági öröklés teljes érvényben van.

Községjegyzői magánmunkálatok.

Ez a kérdés egyáltalán ninesen eldöntve, a szabályozást csak ígérték, ellenben a javaslatból rendelet nem lett. Minthogy az adásvételeknél községi értékemelkedési adó van, amit a községi jegyzők írnak elő, az ajándékozásnál pedig a becsérték megállapítása ő tőlük függ, az ügyfelek lelki kényszer alatt állanak, mert félnek, hogyha nem a községjegyzőhöz mennek, akkor ő megbosszulja magát. Az örökösödési bizonyítványokat gyártják, mert a halálesetfelvételnél az ügyfelet kézbe kapják. A leltározásért semmi díj nem jár, sőt Pozsonyban nem is leltároz már a haláleset felvételi biztos, csak kivételes esetekben. A jegyzői kvalifikáció a régi magyar érettségi és szakvizsga, azonban ez nem egy éves tanfolyamon, hanem 3—4 hónapos kurzuson történik. A legelőbbi sebe a felvidéki jogász világnak.

Járásbíróság mint árvaivatal.

A megyei rendszer eltörlésével az árva és gondnoksági ügyeket 246/1922., 326/1922., 123/1923. és 100/1931. számú törvényekkel a járásbíróság hatáskörébe utalták, ahol külön ügyosztály működött. A hagyatéki bíró és az árva referens egy és ugyanaz a személy volt. Emellett mint egyesület működött „Ifjúsági gondozó egyesület” a szociális segítség intézményes megszervezése.

Közlemények.

A szerkesztőség közlése. A Kir. Közjegyzők Közlönye címlapjáról lekerült egy név, amely ott előbb négy éven át, mint felelős szerkesztő, később nyolc éven át, mint főszerkesztő komoly irányt jelzett, előkelő értéket jelentett, jó és becsületes munkát képviselt. Az Országos Egylet központi bizottságának üléséről hozott tudósításban megemlékeztünk *Fekete* László dr. budapesti kir. közjegyzőnek arról a sajnós megmásíthatatlan elhatározásáról, amely szerint másoldalú elfoglaltságára tekintettel a főszerkesztői tisztséget a továbbiakban nem vállalhatja. Öszinte és igaz sajnálattal hajlunk meg a nyilván komoly okok előidézte elhatározása előtt azzal az indokolt reménységgel azonban, hogy ő, aki annyira lelkes munkása hivatásának, aki a közjegyzői intézmény és a kar érdekében nemesak ennek a közlönynek hasábjain, de minden más rendelkezésére álló helyen, alkalmakkor és eszközökkel teljesített önzetlen és fáradhatatlan munkásságával komoly és nagyjelentőségű érdemeket szerzett, ha mint főszerkesztő a lap kötelekéből távozik is, értékes írói munkásságát a Kir. Közjegyzők Közlönyétől megvonni a jövőben sem fogja nemesak, hanem készséggel hajlandó lesz kimagasló tehetségét, kiténő lelki és szellemi értékeit a magyar közjegyzői intézmény és a kar üdvére a jövőre is s minden más helyen is komoly munkába állítani.

A Kir. Közjegyzők Közlönye a háború vége felé kisebb terjedelemben s összevont számokban még megjelent. Az 1919. jan. és febr. kettős számmal azonban megjelenését beszüntette. 1922., 1923. és 1924. években történtek egy-egy számmal kísérletezések a közlöny új életre keltése iránt. Ezek a kísérletek azonban eredményre nem vezettek. 1927. év elején *Fekete* László dr. lelkes és kiténő előkészítő munkásságának eredményeként s az ő felelős szerkesztése mellett megjelent végre rendszeresen a Kir. Közjegyzők Közlönye. Az ő négy évi felelős szerkesztői működése alatt sikerült a közlönnyt komoly alapra és előkelő jogász színonalra emelni. 1932. év elején *Fekete* László dr. megvált a közlöny felelős szerkesztésétől s ezt követően 8 éven át egészen 1938.

év végéig, mint főszerkesztő jegyezte a lapot. 12 hosszú éven át a közlőny hasábjain sorra jelentek meg kiemelkedő értékű cikkei a közjegyzői gyakorlattal kapcsolatos, de ezen túlmenően is általános magánjogi kérdésekről. Különlegesen nagyértékű volt a vitézi telekről írt nagyobb tanulmánya, amely az 1929. évi 3., 4. és 5. számokban folytatólagosan jelent meg. Ki kell még emelnünk az alapos jogászai okfejtéssel megírt cikkei közül a „Fideicommissum inter vivos” címen az 1933. év 5., az „Életbiztosítás figyelembevétele a kötelesrész szempontjából” címen az 1932. évi 1. és „Az örökbefogadás kormányhatósági megerősítésének jelentősége” címen az 1935. évi 6. számban megjelent cikkeit.

A magyar közjegyzői kar halás elismeréssel tartozik Fekete Lászlónak azért az áldozatos munkásságáért, hogy a kar szakközlőnyét hosszabb szünetelés után életre keltette, sőt annak a jogi szakközlönyök soraiban is előkelő helyet biztosított. Ezt a tartozást részben le is róttá az Országos Egylet központi bizottsága, amikor Fekete László kimagasló érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette. Hogy most 12 évi különlegesen érdemes szerkesztői ténykedés után a lap hivatalos kötelékéből kiválik, fájó érzéssel, azonban azzal a vigasztaló reménységgel búcsúzik tőle a Kir. Közjegyzők Közlönyének szerkesztősége, hogy aki olyan Istenáldotta nagy tehetségekkel rendelkezik, aki annyira izig-vérig közjegyző, akinek olyan nagy és komoly írói készsége van, akinél a lelki konstrukció alapja a tiszta erkölcs: lelki szükségét fogja érezni annak, hogy a magyar közjegyzői intézmény érdekében ennek a közlőnynek hasábjain is okos írásaival továbbra is szorgalmasan munkálkodjék.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Nemes József* dr. m. kir. kormányfőtanácsos, bonyhádi kir. közjegyzőt saját kérelmére Szolnokra, a *Schreiber Miklós* dr. elhalálozásával megüresedett állásra helyezte át. Ugyanek az igazságügyminiszter *Heidlich Lajos* dr. veszprémi kir. közjegyzőt a *Cselley Kálmán* dr. elhalálozásával megüresedett magyaróvári állásra és *Tóth Lajos* dr. to-kaji kir. közjegyzőt pedig az ekként megüresedett veszprémi állásra szintén saját kérelmükre áthelyezte.

Halálozások. *Cselley Kálmán* dr. magyaróvári kir. közjegyző Magyaróvárrott januárius hó 6. napján elhalálozott. Mint köz-

jegyző 32 évet működött minden elismerést érdemlő szorgalommal és buzgósággal a pályán, amelynek különben előzetesen is mint helyettes hosszú éveken át tevékeny munkása volt. 1907. augusztus havában nevezték ki Magyaróvárra kir. közjegyzővé s haláláig itt folytatta le a magyar közjegyző küzdelmes, de mindvégig becsületes életét. Elhunytáról a szombathelyi kamara a következő szövegű gyászjelentésben emlékezett meg: „A szombathelyi kir. közjegyzői kamara és a területén működő kir. közjegyzők mélyéges fájdalommal tudatják, hogy nagyrabecsült kartársunk ürményi *Cselley Kálmán* dr. magyaróvári kir. közjegyző a kir. közjegyzői pályán harmincegy éven keresztül kifejtett értékes működése után Magyaróvárrott 1939. évi január hó 6. napján 69 éves korában elhunyt. — Mély részvétellel gyászoljuk őt és emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni. — Szombathely, 1939. évi január hó 8. napján”. — *Schreiber Miklós* dr. szolnoki kir. közjegyző Szolnokon ez évi januárius hó 9. napján szintén elhalálozott. Közjegyzői pályafutását Kolozsvárott kezdte meg, ahol a kolozsvári közjegyzői kamara nagynevű elnökének, néhai Dorgó Albertnek iró-dájában működött mint helyettes. 1908. október havában nevezték ki Naszódra kir. közjegyzővé. Onnan 1918-ban helyezték át Kolozsvárra az akkor újonnan szervezett harmadik állásra. A románok az impérium átvétele után állásától esakhamar megfosztották úgy, hogy kénytelen volt Erdélyt otthagyni. Mint menekült közjegyzőt 1925-ben nevezték ki Keeskemétre az újonnan szervezett harmadik állásra, ahonnan még működésének megkezdése előtt Szolnokra helyezték át. Itt újabb 14 évi lelkiismeretes, közjegyzői hivatását mindig nagyra értékelő s annak becsülettel megfelelő működés után befejezte földi pályafutását. A debreceni kamara a gyászesetről a következő megleghangú jelentést adta ki: „A debreceni királyi közjegyzői kamara és a területén működő királyi közjegyzők őszinte fájdalommal tudatják, hogy szeretett kartársuk Dr. *Schreiber Miklós* szolnoki királyi közjegyző Szolnokon 1939. évi január 9.-én hosszas szenvedés után elhunyt. — A megboldogult három évtizeden át kitünő tagja volt a királyi közjegyzői karnak, kiváló tudását csak jósága multa felül. — A trianoni szomorú magyar sors volt sokat hányódtatott élete. — Emlékét őszinte kegyelettel őrizzük!”

Cimadományozás. Magyarország kormányzója *Kalotay* Viktornak, az igazságügyminisztériumba beosztott kir. kúriai bírónak, a közjegyzői felügyeleti VIII. ügyosztály, közjegyzői körök-

ben osztatlan tiszteletnek és közmegebecsülésnek méltán örvendő főnökének, a kúriai tanácselnöki címet adományozta.

Az Országos Egylet központi bizottságának ülése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének központi bizottsága januárius hó 23. napján Budapesten a budapesti kamara tanácsstermében ülést tartott. Az ülésen *Hanny Tódor* dr. győri kir. közjegyző, felsőházi tag elnökölt s jelen voltak azon *Antalfy Zsírós Aladár* dr., *Balassa Lajos* dr., *Bares Ernő* dr., *Hedry Aladár* dr., *Holitscher Szigfrid* dr., *Horváth Kamilló* dr., *Kaprinay Endre* dr., *Körössy Bertalan* dr., *Lázár Ferenc* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr., *Szécsi Ferenc* dr. kir. közjegyzők és *Hirkó Boldizsár* dr. helyettes, bizottsági tagok. *Hanny Tódor* dr. elnök nagy elismeréssel emlékezett meg a pécsi vándorgyűlés szép sikeréről s köszönetét fejezte ki azoknak, akik annak rendezésében tevékenyen és eredményesen közreműködtek s így elsősorban a vándorgyűlés előadójának *Lázár Ferenc* dr., felsőházi tagnak. Bejelentette ezután az elnök, hogy *Fekete László* dr. kir. közjegyző írásban közölte, hogy sokoldalú elfoglaltságára való tekintettel a „Kir. Közjegyzők Közlönye” főszerkesztői tisztségét a legnagyobb sajnálatára továbbra is nem vállalhatja. Megkísérelte az elnök *Fekete László*t elhatározásának megmásítására bírni, azonban ez irányú lépései eredményre nem vezettek. Az elnök indítványára a központi bizottság egyhangúlag elhatározta, hogy *Fekete László*nak a lap főszerkesztői tisztségéről történt lemondását őszinte sajnálattal veszi tudomásul, a lap szerkesztése körül a közjegyzői kar érdekében 12 éven át kifejtett értékes és különlegesen eredményes munkásságáért köszönetét fejezi ki s kimagasló érdemeit az ülés jegyzőkönyvében örökíti meg. Ugyanacsak az elnök indítványára elhatározta a központi bizottság, hogy felkéri *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. felelős szerkesztőt a lapnak e minőségben való további vezetésére és szerkesztésére. A központi bizottság ezután elhatározta, hogy a visszacsatolt felvidékre kinevezendő 24 új közjegyző részére az egyet szeretet és örömteljes figyelem jeléül meg fogja küldeni a *Telma-féle Örökösödési eljárás*, a *Kepes-féle Közjegyzői díjazás* egy-egy példányát, a Kir. Közjegyzők Közlönye 1934. 10. jubiláris, valamint a pécsi vándorgyűléstől tudósítást hozó 1938. évi 10. számát, az országos egylet alapszabályait, a nyugdíjintézet szabályzatokat s a 6809/1935. I. M. sz. rendelet 2. példányát. Az elnök indítványára elhatározta még a központi bi-

zottság, hogy kivételes esetekben közjegyzői özvegyek és árvák részére pénzsegélyt fog nyújtani. Ezután *Kaprinay Endre* dr. főtitkár a titkári jelentést, *Rónay Tibor* dr. pedig a pénztári jelentést, mérleget és költségvetési előirányzatot mutatta be, amelyekre vonatkozólag elhatározta a bizottság, hogy azokat, valamint a bizottságtól elhatározott alapszabály módosító tervezetet is a közgyűlés elé fogja terjeszteni. A közgyűlést az egylet a budapesti kamara és a nyugdíjintézet közgyűléseivel egyidőben március hóban fogja megtartani.

A budapesti közjegyzők forgalmi adó közössége. A budapesti kir. közjegyzők forgalmi adóközössége *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, kamarai elnök vezetése mellett januárius hó 19.-én közgyűlést tartott, amelyen a közösségnek az 1939. évre való fenntartását határozták el s megalakították az adóközösség igazgatásának ellátására hivatott szervezetet.

A nyugdíjintézet ülése. A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének intézőbizottsága januárius hó 13.-án *Cholnoky Imre* dr. elnöklelte alatt ülést tartott, amelyen folyóügyeket tárgyaltak. Előzetesen a nyugdíjintézet állandó ellenőrző bizottsága az intézet ügy- és pénzkezelését vizsgálta meg s azokat kifogástalan rendben levőknek találta.

Östör András dr. 1. előadása. A Mediterrán Munkaközösség „A fasiszta Olaszország” című előadás sorozatában *Östör András* dr. a magyar közjegyzőhelyettesi kar egyik fiatal, különleges tehetségű és rokonszenves tagja 1939. évi januárius hó 20. napján Budapesten a Budai Vigadóban, „A fasiszta 17 éve” címen nagyszámú közönség állandó érdeklődése mellett jelentős értékű szabad előadást tartott. Előadásában reámutatott arra, hogy a fasiszta az olasz történelem egyik legválságosabb időszakában keletkezett, amikor Itáliát a győzelem ellenére is általános összeomlás és a bolsevizmus örvényébe való zuhanás fenyegette. A fasiszta 3 év alatt visszahódította a népet a bolsevik pártoktól és a diadalmas Marcia su Róma után megkezdte óriási arányú újjáépítő munkáját. Mussolini eleinte nem párt-kormányt alakított, hanem fel akarta használni az ország összes erőit a nagy nemzeti újjáépítés érdekében. De a régi rendszer embereinek aknamunkája megakadályozta az együttműködést. Matteotti szocialista képviselő meggyilkolása után a képviselőház nem fasiszta tagjai kivonultak a parlamentből és ekkor kezdődött meg 1925-ben a tulajdonképeni fasiszta törvényhozás, amely végső fokon teljesen

át fogja alakítani Olaszország politikai, gazdasági és társadalmi életét, a parlamentáris-demokratikus rendszer helyébe a szindikalista-korporatív berendezkedést helyezve. Az átépítés fokozatosan történik, mert a Duce szavai szerint: politikai forradalmat le lehet bonyolítani 24 órán belül, de az ország gazdasági életét nem lehet máról holnapra átalakítani. — A jogi és gazdasági törvényalkotás mellett egyenlő erővel folyik az ország közgazdaság és földművelés fellendítése, amelynek eredményei nem kevésbé bámulatra méltók. A battaglia del grano — a nagy búzaesata, — a Campagna Romana feltörése, ahol ma moesarak helyett virágzó városok terülnek el, az ország gazdag vízierőinek nagyarányú felhasználása, amelynek következtében Olaszország ma 6 millió kilovattórával az európai termelés élén áll, a legkülönbözőbb anyagoknak szintetikus úton való előállítását jelzik ennek az alkotómunkának néhány állomását. Ugyanígy eredményel fejlesztette Mussolini az olasz hadsereget modern, elsőrendű harc eszközözzé. — Különösen az olasz repülést a világ egyik legelső légflottájává. Ez a hadsereg vívta ki a fasiszta rendszer legnagyobb szabású külpolitikai sikerét, a Birodalom megalapítását, amely a fasiszmus ellenségeinek lekicsinylése ellenére hallatlanul nehéz, de elsőrendűen megtervezett és végrehajtott vállalkozást jelentett, amely elképesztően rövid idő alatt véget ért és beleértve a betegség vagy halálos eset következtében elpusztult katonákat és munkásokat is, — összesen csak 3775 ember életébe került. Az új birodalom gazdasági feltárasának 6 éves terve méltó a katonai teljesítményhez és a római birodalom tradícióihoz. Itália nem gyarmatokat akar és fog teremteni, nem kultúraázisokat a vadon közepén, hanem a provinciákat egészükben emeli fel, hogy önálló, erőteljes tartományokként vehessenek részt az Impérium közös munkájában. Végeredményben a fasiszmus 17 éves uralma klasszikus példája annak, hogy mit jelent a történelemben az egyéniség szerepe és mire képes a liberális bilinesektől megszabadított, energikusan vezetett állam.

A helyettesek egyesületének észrevételei. Vettük és közreadjuk az alábbi sorokat: „Tekintetes Szerkesztőség! Közlönyünkben hosszabb idő óta megjelent egy hirdetés, amelyben egy vidéki közjegyző úr helyettest keres, állandó alkalmazásra, de „legalábbis 10-15 évi önálló gyakorlatral“. Ki kell jelentenem, hogy ennek a hirdetésnek „feltételér“ a közjegyzőhelyettesi kar magára nézve határozottan sértőnek tekintti. Ezúton üzenem ugyanis a hirdető közjegyző úrnak, hogy az a tény, amely szerint

tényleg működnek még 10-15 éves szolgálattal rendelkező kir. közjegyzőhelyettesek, egyáltalán nem alkalmas arra, hogy helyettestel szemben feltétel gyanánt köttessék ki. Ez a helyzet, amely nem válik éppen a magyar igazságügyi politika és a magyar közélet dicőségére, ma egész Európában egyedül áll: hiszen hitel érdemlő értesüléseink szerint még az úgynevezett utódállamokban is legfeljebb 4-5 évi helyettesi szolgálat szükséges a közjegyzői kinevezéshez, még akkor is, ha a kinevezendő nem tartozik a férfinemhez. Ezen a tényen tehát szabad esodálcsozni, szabad sajnálkozni, sőt annak, aki maga is helyettes, szabad és lehet elkésredni is, — de ezt feltétel gyanánt megkívánni jóhiszeműleg senkinek és senkitől nem szabad. Mi, a magyar közjegyzőhelyettesi kar tagjai, hiszünk és bízunk abban, — és csak ez a hit és bizalom tart meg bennünket szép, szeretett, de nagyon nehéz és hálátlan pályánkon, hogy már a közeljövőben véglegesen eltűnik minden ilyen megalázó kikötés lehetősége oly módon, hogy a hosszú szolgálati idővel rendelkező érdemes helyettesek elnyerik végre rég megérdemelt kinevezésüket. Bízunk abban is, hogy nem lehet már messze az idő, amikor a helyettesi kar *kizárólagos* kinevezési igényei törvény útján intézményes biztosítást nyernek és a tehetség, a szaktudás, meg a helyettesi sorban eltöltött évek becsületes munkája lesz a közjegyzői kinevezések egyedüli, ki nem játszható és meg nem kerülhető feltétele. Addig pedig, amíg ez be nem következik, innét kérem a hirdető közjegyző urat: válogasson kiváló, minden követelménynek megfelelő fiatal kartársaink között, bárha azoknak szolgálati ideje talán csak kevéssel hosszabb, mint az az idő, amelyet ő maga helyettesi pályán töltött. És biztosítom, hogy ezek egyike sem fog tudásban, jellemében és szakértelmében a közjegyző úr által megkívánt és saját részéről is bizonyára mindig betartott magas mérték alatt maradni. Igaz tisztelettel: *Pulay József* dr. a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesületének elnöke“.

Eljárás a közjegyzők ellen a 4350/1938. M. E. sz. rendeletben irt bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt. E közlöny mult számában megemlékeztünk arról, hogy a rendőrség a közjegyzők ellen az értelmiségi munkanélküliség kormánybiztosának feljelentésére eljárást indított. A bejelentési kötelezettség tekintetében a minisztérium most 150/1939. M. E. szám alatt újabb rendeletet boesátott ki, amelynek a szövege a következő: „A m. kir. minisztérium az 1938:XV. t.-e. 8. és 10. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli: 1. §. A 4350/1938.

M. E. számú rendelet 10-12. §-ában meghatározott bejelentési kötelesség szempontjából kereső foglalkozásnak kell tekinteni egyebek között az ügyvédnek, az orvosnak és a mérnöknek kereső foglalkozását is, amennyiben az ügyvéd, az orvos, vagy a mérnök foglalkozásának körében értelmiségű munkakörű alkalmazottat foglalkoztat. — Az előző bekezdés értelmében kereső foglalkozást folytató személy ellen a 4350/1938. M. E. számú rendelet 23. §-a alapján nem lehet kihágás miatt bünvádi eljárást indítani, a már megindított bünvádi eljárást pedig az érdekelt fél kérelmére meg kell szüntetni, illetőleg az eljárás során hozott bűnösséget megállapító és még végre nem hajtott ítéletet vagy büntetőparancsot az elítélt kérelmére hatályon kívül kell helyezni, ha az előző bekezdés értelmében kereső foglalkozást folytató személy a 4350/1938. M. E. számú rendelet 10-12. §-ában meghatározott bejelentési kötelezettségének a jelen rendelet hatálybalépésétől számított tizenöt nap alatt eleget tett és azt hiteltérdemlően igazolja. — A bünvádi eljárás megszüntetésére, valamint a büntetőparancs és az elsőfokú jogerős büntető ítélet hatályon kívül helyezésére az illetékes elsőfokú rendőri büntetőbíróóság, a jogorvoslattal megtámadott büntető ítélet hatályon kívül helyezésére pedig a jogorvoslat elbírálására hivatott rendőri büntetőbíróóság jogosult. — 2. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Budapest, 1939. évi január hó 5. napján.”

Ez a rendelet a közjegyzőkről nem tesz említést s így további indokot szolgáltat amellet, hogy a 4350/1938. számú rendelet alapján a közjegyzőket bejelentési kötelezettség nem terheli. Ha nem lett volna a jogszabályalkotónak az az álláspontja, hogy a közjegyző a közszolgálat körében működő hatóság s mint ilyen bejelentésre nem kötelezett, a közjegyzőket is felemlítette volna a rendeletben. Megemlítjük még, hogy az előző számban hivatkozott felmentő határozat ellen a kormánybiztos részéről benyújtott felelkezés következtében a kérdéssel a másodfokú hatóság, a budapesti főkapitányság közigazgatási osztálya is foglalkozván, az *elsőfokú hatóság felmentő határozatát jóváhagyta.*

Az első női közjegyző. E címen e közlöny 1938. évi decemberi számában megjelent közleményre *Hrich* Arnold dr. szeghalmi kir. közjegyző az alábbi sorokat küldte be: „Éppen csak érdekesség okáért közlöm, hogy megállapításom szerint nem Kozák Angyalka az első nő-közjegyző, vagy, ha így jobb: közjegyző-nő. — (Közlöny 453. old.) Egyik ügyfelem múlt év november

17.-én, Londonban, a Queensway Bayewater 66. szám alatt működő „Anna Lloyd Amphlett Notary Public in the County of London előtt írt alá egy okiratot. — Az aláírásból megállapítottam, hogy a záradékot az aláíróval azonos kéz írta le, ez pedig minden kétséget kizáróan női írás. — De az aláírást felülhitelesítő magyar követ is „Anna Lloyd Amphlett“ londoni közjegyző néven említi őt. A „Lloyd“ név feltétlenül családi név, az „Amphlett“ név is családi név, de semmi szín alatt sem férfi keresztnév, ez is nagyon nőiesen hangzik. Egészen bizonyosnak látszik tehát, hogy kollegánkat magyarul „Lloyd Amphlett Anna“-nak írják le s hogy ilyenformán nő és hogy már Angyalka előtt közjegyző volt Londonban. Az idejét sem tudnám megmondani, mikor hallottam, hogy az U. S. A.-ban működött nő-közjegyző, de ezt sem magam nem láttam írásban, sem másképen bizonyítani nem tudom“.

Hagyatéki közjegyzői díjkérdések. Közszerzeményi igény érvényesítése esetén a közjegyzői díjak felszámítási és megállapításának kérdése sehogysen akar nyugvópontra jutni. Az ország különböző bíróságai egészen divergens gyakorlatot folytatnak ebben a kérdésben, sőt még ezzel kapcsolatos részletkérdésekben is vannak erősen divergens bírói álláspontok. Egy egészen különleges vonatkozású kérdésben hozott másodbírói végzéssel e számban külön közlemény foglalkozik. Az alábbiakban közöljük ugyan csak a budapesti kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság 21. P. 11140/1938. számú végzésének indokolását. Ez a végzés a közszerzeményi igénnyel kapcsolatos díjkérdéstől eltekintve abban a kérdésben is állást foglal, hogy együttesen tárgyalt hagyatékoknál jár-e külön díj. A külön díj felszámításának jogossága az eddigi bírói gyakorlat szerint vitán felül állt. Most ebben a kérdésben is új s véleményünk szerint téves csapáson akar haladni a budapesti törvényszék s csak egy díjatalányt állapít meg. A kérdéses végzés indokolását itt adjuk:

„Örökhagyó özvegye és az örökös az elsőbíróóság hagyatékátadó végzését azon az alapon támadták meg felfolyamodással, hogy az örökhagyó hagyatékának fele részére az örökhagyó özvegye által közszerzemény címen támasztott és örökös által elismert igény következtében a hagyatéki tömeg fele része mentesítendő lett volna az eljárás alól és a kir. közjegyző díja ily módon csak a cselekvőségek fele összege után lett volna megállapítható.

A kir. törvényszék örökhagyó özvegye és az örökös fenti okra alapított felfolyamodását alaposnak nem találta.

Örökhagyó özvegye a hagyatéki tárgyalásról felvett jegyzőkönyv szerint a hagyatéki eljárás során tett ugyan olyan kijelentést, hogy özvegyi és közszerzeményi igényét akként kívánja érvényesíteni, hogy az örökhagyó hagyatékához tartozó kézimunka készítő és rövidári kereskedéssel foglalkozó üzlet felére tulajdoni igényt támaszt és ezt az igényt az örökös el is ismerte és az özvegygel utóbb olyan megállapodást kötött, hogy a kérdéses üzlet fele részben örökhagyó özvegyének adassék át. Ennek dacára azonban a hagyaték tárgyalásával megbízott kir. közjegyző a hagyatékhoz tartozó üzlet fele részét a cselekvőségek közül helyesen nem hagyta ki, illetve a cselekvőségek közé a hagyatékként leltározott üzletet annak vagyoni eredménye alapján helyesen vette fel. Az elsőbbség pedig az ily alapon elkészített osztálykivonat alapján a hagyatékot osztályos egyezség alapján helyesen adta át.

A hagyatéki leltárhoz csatolt mérleg, ügyszintén a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv adatai szerint a kérdéses üzletnek cégtulajdonosa örökhagyó egyedül maga volt. Ennek következtében örökhagyó özvegye a hagyatéki eljárás során a kérdéses üzletnek természetbeni fele részére közszerzemény címén igényt nem támaszthat, ha pedig a hagyatékra vagy annak egy részére közszerzemény címén támaszt igényt, úgy eme igényének elbírálásánál a hagyatéki eljárás keretében, amennyiben a kérdéses vagyontárgynak a cselekvőségek közül való kihagyását az összes erre jogosult érdekeltek nem kívánták, vizsgálni kell, hogy közszerzeményi igény érvényesítéséről egyáltalán lehet-e szó és nem forog-e fenn olyan körülmény, ami a közszerzemény létezését és gyakorlásának lehetőségét már eleve kizárja.

Az anyagi jog értelmében a közszerzemény nem vonatkozik a házasság alatt szerzett egyes dolgokra, hanem a közszerzemény a terhek megosztásával vagy levonásával, a házasság alatti összes szerzés eredménye. Emellett annak az eldöntésénél, hogy van-e egyáltalán közszerzemény, vagy sem, azt kell vizsgálni, hogy a házasság tartama alatt állott-e elő olyan vagyoni szaporulat a házastársak vagyoni helyzetében, ami mint vagyoni érték közszerzemény címén követelhető. A jelen esetben ilyen vagyoni értékről szó sem lehet. Úgy örökös, mint örökhagyó özvegye által helyesnek elismert hagyatéki leltár szerint a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt részletezés szerint az örökhagyó hagyatékához tartozó cselekvő vagyoni összege 14.511 P. 71 fillért, a szenvedőségek összege pedig 37.957 P. 70 fillért tesz ki. Hy módon örökhagyó hagyatékra túlterhelt, vagyis utána olyan aktív vagyoni javára szolgálható közszerzeménynél figyelembe vehető volna, egyáltalán nem maradt. Hy módon tehát a jelen esetben a hagyatékkal szemben közszerzeményi igény érvényesítéséről sem lehet szó.

Akkor tehát amidőn örökös elismerte özvegy közszerzemény címén támasztott tulajdoni igényét a túlterhelt hagyatékhoz tartozó, de a cégbejegyzés szerint is örökhagyó tulajdonát képezett üzletre vonatkozóan és örökhagyó özvegyével olyan megállapodást létesített, hogy a hagyatékhoz tartozó üzlet az ezt terhelő tartozásokkal terhelten fele részben saját magának, fele részben pedig örökhagyó özvegyének adassék át, az nem más, mint az 1894. évi XVI. t.-c.-ban szabályozott hatályos egyezség.

Ennek következtében pedig az eljáró kir. közjegyző az osztálykivonatokat az abban foglalt tartalommal a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv alapján helyesen készítette el. Az elsőbíróság pedig az így elkészített osztálykivonat alapján a hagyatékot helyesen adta át.

A 6800/1935. I. M. számú rendelet 1. §-a értelmében a hagyaték tárgyalásával megbízott kir. közjegyző díjszámításának az alapját a tárgyalás alá vont hagyatéki vagyonnak, az 1894. évi XVI. t.-c. 61. §-a esetében a hagyatéki ingatlan vagyonnak a terhek levonása nélküli leltári értéke képezi. A jelen esetben a tárgyalás alá vont hagyatéki vagyonnak terhek levonása nélküli leltári értéke 14.511 P. 71 fillért tesz ki. Ebből az összegből a közszerzemény címén érvényesíteni kívánt részt levonni, a jelen esetben, amidőn közszerzemény gyakorlásának lehetősége fenn nem foroghat, nem lehet.

Ennek dacára kir. közjegyző díját mégis tévesen számította fel és az elsőbíróság kir. közjegyző díját és költségét tévesen állapította meg a megátadott végzésben megjelölt összegben.

A jelen hagyatéki ügyben tárgyalás alá vont hagyatéki vagyonnak terhek levonása nélküli leltári értéke után járó díjon felül a 3.627 P. 92 fillér után a kir. közjegyző külön díjat tévesen számított fel. Örökhagyó utóbb elhalt fia hagyatékát képező 3627 P. 92 fillér már bent foglaltatik a 14.511 P. 71 fillért kitévő cselekvőségekben. Örökhagyó időközben elhalt egyik örökösének örökhagyóról háramló örökrésze, mint hagyaték tekintetében a kir. közjegyző külön tárgyalást nem tartott s így utóbbi összege után részére külön díj nem jár.

Kft. társasági szerződés közjegyzői okiratba foglalásának kérdése. A céghíróságok nem követtek egységes gyakorlatot abban a kérdésben, hogy a Kft. alapítására vonatkozó társasági szerződés abban az esetben, ha a társasági tagok között házastársak is szerepelnek, közjegyzői okiratba foglalandó-e. Az 1886. évi VII. t.-c. 22. § a. pontjának ha talán nem is szó szerint való szövege, de ennek a rendelkezésnek célzata inkább afelé a felfogás felé hajlik, hogy ilyen esetekben az ügylet érvényességéhez közjegyzői okirat volna szükséges. A Kúria legutóbb kelt P. IV. 4131/1938. számú határozatával a kérdést nemlegesen döntötte el. A határozat vonatkozó indokolása a következő: „A másodbíróságnak a cégbiztos arra alapított előterjesztését elutasító határozata, amely szerint a társasági szerződést közjegyzői okiratba kellett foglalni azért, mert a kft. tagjai között házastársak vannak, indokainál fogva és a felfolyamodásban felhozottakra tekintettel ezért is helytálló, mert az 1886:VII. t.-c.-nek a felfolyamodásban felhívott 22. §-a szerint azoknak az ügyleteknek érvényességéhez szükséges a közjegyzői okiratba foglalás, amelyek a házastársak, mint ilyenek közötti vagyoni viszonyokat szabályozzák. Amde a házastársak által kötött társasági szerződés nem a házastársak, mint

ilyenek, hanem mint társasági tagok közötti, a társasággal s a társaság többi tagjaival való viszonyokat szabályoz".

Közjegyzői adományok a Magyar a magyarért akcióra.

Ennek a közlönynek a mult számában közölt adományok kiegészítéséül közöljük, hogy a Magyar a magyarért akcióra az ott közlőteken kívül Jakab Zoltán dr. balassagyarmati kir. közjegyző is adományozott 50 pengőt a budapesti kamara gyűjtése keretében.

Tkvi. hatóság kilenc éves nyilvántartása. A budapesti központi kir. járásbírótság, mint tkvi hatóság 3229/1930. tkvi számú végzésével az egyik budapesti kir. közjegyzőnek ingatlan árverés foganatosítására adott megbízást. A határnap előtt 2 nappal kézbesítette a tkvi hatóság a közjegyzőnek a 7476/1930. tkvi számú végzést, amely szerint az árverést teljesen beállítja. A közjegyző ilyen tényállás mellett az eljárást beszüntette, anélkül, hogy a jelentéstételt szükségesnek találta volna. Ez év elején, tehát *kilenc ée multán* veszi a közjegyző kézhez a tkvi hatóság 14/1939. tkvi számú végzését, amelyben felhívja a közjegyzőt, hogy az árverés eredményéről tegyen jelentést. Véletlenül az iratok a közjegyzőnél még rendelkezésre állottak s így közölhette a tényállást a tkvi hatósággal, amit különben módjában lett volna a tkvi hatóságnak a saját irataiból is megállapítani. Ugy látszik a nyilvántartási napló vezetője kilenc évét Rip van Winkle módjára átaludt s álmaiból felébredve mint-ha még 1930-at írának, sietett kiadni a sürgető felhívást.

Hirdetmény A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének intézőbizottsága a Nyugdíjszabályzat 9. §. 1. pontja alapján f. évi január hó 13. napján megtartott ülésében az 1939. évben a kir. közjegyzők által fizetendő havi nyugdíjjáradék összegét a Nyugdíjszabályzat 40. §. 1. bekezdése utolsó mondatában minimált ötven (50) pengőben állapította meg. Ezt a Nyugdíjszabályzat 40. §-ának 3. bekezdésében foglaltaknak megfelelően ezennel közléteszem. Kelt, Budapesten, 1939. évi január hó 13. napján. P. H. Cholnoky Imre dr. s. k. elnök.

Budapesti kir. közjegyző **gyakorlott helyettest** keres. Cím a kiadó hivatalban.

Kihirdetett törvények :

az 1938. évi XXXV. t.-c. egyes külállamokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink rendezéséről,

az 1938. évi XXXVI. t.-c. az iparban (kereskedelemben), valamint a bányászathoz alkalmazott munkások gyermeknevelési pótlékáról,

az 1938. évi XXXVII. t.-c. a VIII—IX. fozetési osztályba tartozó közszolgálati tisztviselők korpótlékáról,

az 1938. évi XXXVIII. t.-c. a közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok anyagi helyzetének családvédelmet szolgáló javításáról,

az 1938. évi XXXIX. t.-c. Az Országos Tisztviselői Betegsegélyzési Alap szolgáltatásaira igényjogosultak körének kiterjesztéséről.

Rendeletek :

8700/1938. M. E. sz. A sajtókamara felállításával összefüggő átmeneti és végrehajtási rendelkezések tárgyában kibocsátott 6980/1938. M. E. számú rendelet módosítása,

154403/1938. P. M. sz. Az értelmiségi munkanélküliség ügyeinek vitelevelével kapcsolatos illetékmentesség,

8220/1938. M. E. sz. A külfölddel való fizetési forgalomnak, valamint a külföldi fizetési eszközök, az értékpapírok és az arany forgalmának korlátozására vonatkozó jogszabályok hatályának a Magyar Szent Koronához visszacsatolt területekre kiterjedése,

9070/1938. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt területeken egyes követeléseknek, tartozásoknak és vagyontárgyaknak kötelező bejelentése,

9330/1938. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területek közigazgatása,

9600/1938. M. E. sz. A felvidéki területeknek a Magyar Szent Koronához visszacsatolt területekre kiterjesztése,

9580/1938. M. E. sz. A sajtókamara felállításáról 6070/1938. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása és kiegészítése,

9585/1938. M. E. sz. A sajtókamara felállításával összefüggő átmeneti és végrehajtási rendelkezések módosítása,

9230/1938. M. E. sz. Az aranyban teljesítendő fizetésekről szóló 410/1932. M. E. számú rendelet hatályának újabb meghosszabbítása,

9220/1938. M. E. sz. A külfölddel szemben fennálló egyes tartozásoknak pengő értékben való befizetéséről szóló 6900/1931. M. E. számú rendelet hatályának további meghosszabbítása,

3000/1938. P. M. sz. A külfölddel szemben fennálló egyes tartozásoknak pengő értékben való befizetéséről szóló 6900/1931. M. E. számú rendeletben megszabott letételi köteleesség mérvének megállapítása,

9700/1938. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt területen a polgári peres eljárás és egyes nem peres eljárások szabályozása,

9720/1938. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeken a magyar polgári büntetőbíráskodás működésének megkezdése,

50300/1938. I. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területen a bíróság és ügyészségi ügyvitel szabályozása,

9800/1938. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területek pénzügyi közigazgatása, valamint a közszolgálati alkalmazottak nyugellátása és betegsegélyezése.

168303/1938. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a lényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

9535/1938. B. M. sz. A visszacsatolt felvidéki területeken és azokkal határos részeken alakított vármegyék járási beosztása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogállam. (XXXVII. évf. 9.–10. füzet.) Ludvig Rezső kúriai bíró Trianon címen írt vezetőcikkét ebbe a számban, amely még Villányi László dr., Szrubián Dezső dr., Kartal Ignác dr., Fazekas Oszkár dr., Schwartz Izidor dr., Zemplén Elemér dr. és Rónay Nándor dr. cikkeit, valamint Almásy Antal dr. kúriai bírónak a közszerzemény kérdéséről írt érdekes cikkét közli. A cikk a közszerzemény fogalmát a következőkben határozza meg: Közszerzemény az egyik házastárs törvényen alapuló követelése arra, hogy a másik házastárs a vagyonában a házasság tartama alatt beállott szaporulatnak a felét reá ruházza át. A közszerzeményi követelés tárgyi jogszabályon alapuló kötelem, s ezért nem is illet meg minden házastársat, csupán bizonyos társadalmi osztályhoz tartozókat. Olyan házastársaknál, akiknél törvényes alapú közszerzeménynek helye nincs, közszerzeményi követelés keletkezik ennek dacára is, ha a házastársak a közszerzeményt kikötötték. Kétség esetében a cikkíró szerint alanyiilag is és tárgyilag is a közszerzeményi vélelemből kell kiindulni. — A közszerzemény, házasság tartama alatt való biztosításának és megosztásának az arra egyébként köteles házastárs akarata ellenére helye nincs, s általában a közszerzeményi követelés csupán a házasság megszűnésével válik esedékessé. A közszerzeményi követelés mértékét a közszerzemény kiszolgáltatására köteles házastárs vagyonának a házasság megkötése és az életközösség megszüntetése időpontjában történt meghatározás alapján számított különbözete adja meg. Az ezzel kapcsolatos nehéz bizonyításnak elkerülése céljából a gyakorlat azt a vélelmet állítja fel, hogy a közszerzeményi követelés teljesítésére kötelezett házastárs vagyonában az életközösség megszüntetésekor meglévő dolgok és vagyontárgyak a házassági életközösség tartama alatt szereztettek.

Magyar Jogi Szemle. (XX. évfolyam 1. szám.) Tartalmas és értékes cikkek egész sorozatát olvashatjuk ennek az előkelő jogi szaklapnak legújabb számában. Ezek a cikkek a következők: Vincenzi Gusztáv dr.: A csehszlovák bíróságok ítéleteinek érvényessége a Felvidék visszacsatolása után, Markos Olivér dr.: A magyar állam és az állami intézmények utódlásának kérdése a Magyarországhoz visszacsatolt területeken, Szakáts Kálmán dr.: Csehszlovák büntetőjogi szabályok a Felvidéken, Szrubián Dezső dr.: Törvényszerűségek a büncselekmények elkövetésével kapcsolatban, Rigó Ernő dr.: A vérvizsgálat és a természetes apaság kérdése, Rónay Nándor dr.: Az összehasonlító jogtudomány fontossága és a skandináv példa. E szám további tartalmát a Szemle, Irodalom és Előadások című

rovatok közleményei adják, mellékletek pedig a rendes döntvénytári füzeteken kívül a lap, a Magánjog és Büntetőjog döntvénytári füzetek 1938. évi tárgymutatója.

Polgári Jog. (XIV. évfolyam 10. szám.) Külön cikke ennek a számnak Schwartz Tibor dr. táblabírónak A származás törvényességének megítéléséről címen írott dolgozata, amelyben reámutat arra, hogy a státus perek ezen ágazatánál különös nehézségekkel kell a bírónak megküzdenie, mert a szigorúbb jogi szempontok mellett tekintettel kell lennie családvédelmi és erkölcsi nézőpontokra is. A Jogalkotás rovatban az új jogszabályok ismertetése után közlik Nyulászi János dr. cikkét a magyar jog életbeléptetéséről a visszacsatolt területeken, itt bírálja egy külön közleményben ifj. Szigeti László dr. a Kúria jogegységi tanácsának 95. számú döntvényét. A Joggyakorlat rovatban külön közleményeket írtak Vági József dr., Zajtay Imre dr., Beck Salamon dr., Rónay Nándor dr., Bárány Tibor dr. A számnak külön füzetként melléklete Beck Salamonnak a Magyar Jogászegylet ünnepi ülésén Jellegtartó és jellegvesztő kötelmek címen tartott előadása, Oswald István elnök megnyitó beszédével.

Deutsche Notar-Zeitschrift. (39. évfolyam 1. szám.) E szám elején hivatalos közleményeket hoz. Ezek szerint a birodalmi közjegyzői kamara tagsági járuléka 1939. I. hó 1-től, III. hó 31-ig, vagyis egy negyedévre 4.50 márka, a hivatalos lap évi előfizetési ára pedig 6 márka. Hornig birodalmi igazságügyminiszteri tanácsos közjegyzői díjkérdésekről, Kurt Weihe tartományi törvényszéki tanácsos „Közös végrendelet, vagy örökösödési szerződés”, Hilderscheid közjegyzőjelölt pedig „A közjegyző hivatali kötelezései végrendeletek és örökösödési szerződések készítésénél” címen írtak ebbe a számban külön cikkeket. Gyakorlati eseteket vitat meg a közjegyzői gyakorlatból a joggyakorlati rovat, amelyet Seybold közjegyző szerkeszt. Újabb bírói határozatokat, folyóirat és könyvszemlét hoz még ez a szám, amelynek melléklete az 1938. évi tárgymutató.

Illetékügyi Közlöny. (XIV. évfolyam 1. szám.) A lap élén A közigazgatási bíróság bekapcsolódása a felvidéki jogéletbe s A közigazgatási bíróságról címen Puky Endrének a közigazgatási bíróság elnökének ényítő beszédéből közölnek értékes részleteket, majd Nagy Dezső Bálint dr. a lap egyik kiváló szerkesztője A magyar pénzügyi jog a felvidéken címen írott, szakszertű tájékoztatást nyújtó cikkét közli. További cikkek még ebben a számban: Almásy Károly dr. Bérleti szerződések illetéke, Dabasy Béla dr. Az illeték kötelezettség helyesebb szabályozása szegényjog esetén. A lap további tartalmát a rendes rovatok különböző változatos közleményei adják. Mellékletei ennek a számnak az 1938. évi tárgymutató. Az Illetékügyi Joggyakorlat első füzeté s ennek az állandó mellékletnek 1938. évi tárgymutatója.

nyilatkozatát, akiről az összes körülmények figyelembe vételével alaposan feltehető, hogy erről a nyilatkozatról tudomást fog szerezni. Az, hogy a tanú az örökhagyó által nem észlelhető szórakozottsága, vagy figyelmetlensége következtében a jelenlétében tett nyilatkozatot nem hallotta, vagy nem értette meg és így arról tudomást nem szerzett, egymagában nem lehet akadálya annak, hogy tanúként számításba vétsék; nem lehet azonban tanúként számításba venni azt, aki a végrendelező nyilatkozatáról a végrendelező által is felismerhetően nem vett tudomást, még ha a nyilatkozat elhangzásakor a végrendelező közelében, vagy vele ugyanegy helyiségben tartózkodott is, mert ilyen esetben hiányzik az a feltétel, hogy az örökhagyó maga a szóbanlevő egyént tanúnak tekintse és a nyilatkozatát hozzá, mint a végrendelezés tanújához intézze. (K. P. I. 2278/1938.).

5. *Az a körülmény, hogy az örökhagyó másnak a rábeszélésére határozza el magát végrendelet tételére és a végrendelet tartalmának a meghatározásánál is másnak a tanácsát vagy rábeszélését követi, egymagában nem teszi érvénytelenné a végrendeletet és nem zárja ki annak a megállapítását, hogy a végrendelet a végrendelezés idejében megfelelt az örökhagyó akaratának.* (K. P. I. 2696/1938.).

6. *A végrendelet végrehajtói tisztség általában megbízaton alapuló jogügylet. A megbízatást a I. alperes elfogadván, hogy vállalt megbízatása értelmében e tisztjét joghatályosan betölttesse, mint vagyonkezeléssel is megbízott végrendeleti végrehajtó jogosult a teendő mindazokra a jogeseményekre, amelyek a hagyaték állagának megóvása érdekében a hagyaték ellen intézett jogtalan támadások kivédése érdekében multhatatlanul szükségesek. A vagyonkezelő végrendeleti végrehajtó tehát általában nincs elzárva attól, hogy — ha a hitelező kérelmére az örökösök ellen a hagyatékra fogatosítandó idő előtt — vagy egészben, vagy részben fenn nem álló követelés behajtása végett — kielégítési végrehajtás rendeltetett el, — annak felfüggesztése megszüntetése, vagy korlátozása iránt e tisztségből folyóan a végrehajtó ellen keresettel felléphessen. Abban az esetben azonban, hogy ha a hagyatékra a zárlat jogerősen elrendeltetett és zárgondnokul nem a végrendeleti végrehajtó rendeltetett ki, bár annak megbízatása fennáll, a zárlat tartama alatt, illetve zárgondnok működésének ideje alatt a kezelési jog valóságos gyakorol-*

hatásán alapuló keresetösségi jogosultsága szünetel. (K. P. I. 458/1938.).

7. *A gyermek szülőjének vagyonaiból a köteles résznél többet akkor sem követelhet, ha egyetlen gyermek. A vagyon másik felével tehát a szülő szabadon rendelkezhetik. Téves az az álláspont, hogy a leszármazó örökösnek kielégítés fejében történt lemondása ivadékaira csak akkor terjed ki, ha kielégítéseként nem csak köteles részt kapott, hanem egész törvényes örökrészét megkapta. sőt a bírói gyakorlat szerint a kielégítés jogérvényességéhez még az sem szükséges, hogy a kielégített a köteles részének megfelelő értéket kapjon. A köteles rész is ugyanis, amelyet a szülő gyermekének juttatni köteles, az örökrészhez hasonlóan csak a szülő halálakor jár. Kielégítés esetén tehát a szülő lemond arról, hogy a kielégítésül adott vagyonnal tovább is rendelkezessék, míg a kielégített gyermek szülőjének vagyonaiból az örökhagyó halálával megnyílt öröklési joga alapján már a szülő életében részesült még pedig függetlenül azoktól az esélyektől, amelyeknek a szülő vagyona a kielégítéstől, az elhalálozásig még ki van téve. Erre az anyagi hátrányra s illetve anyagi előnyre tekintettel, a kielégítés jogérvényességéhez a köteles rész teljes értékének kiszolgáltatása meg nem kívánható, hanem a kielégítés megtörténtnek veendő s az annak fejében történt lemondás joghatálya a lemondó ivadékára akkor is kiterjesztendő, ha a lemondó kielégítésül köteles résznél kevesebbet, de egyébként kielégítésre alkalmas komoly ellenértéket kapott. A kiesés tehát csak akkor forogna fenn, ha az igénylő atyja kielégítésének elismerése nélkül mondott volna le a saját személyében az öröklésről, amely esetben lemondása nem jelentene többet, mint hogy a szülő hagyatékából örökölni nem kíván, amikor is kiesése következtében helyébe örökösöként ivadéka lépne. (K. P. I. 2701/1938.).*

8. *A gyógyszerár tulajdonosokról vezetett törzskönyv a közegészségügy célját szolgáló közigazgatási nyilvántartás és nincsen olyan nyilvánkönyvi jelleggel felruházva, hogy benne a gyógyszerár tulajdonosok hitelezőinek követeléseit bírói rendelkezés alapján zálogjogot, vagy ehhez hasonló természetű jogot biztosító hatállyal feljegyzés tárgyai lennének. (K. P. I. 2702/1938.).*

9. *A gyermek utóbb születése folytán a közös végrendeletnek az örökhagyó vagyona-ra vonatkozó rendelkezéseit a 285. számú elvi határozat szerint fennálló vélelem alapján hatályukat vesz-*

tetteknek kell megállapítani, mert az utóbb bekövetkezett tények, különösen az örökhagyó újabb végrendelete, amelyben a közös végrendeletnek az ő vagyonát illető összes rendelkezéseit kifejezetten is hatályon kívül helyezte, ezt a vélelmet nemesak le nem rontják, hanem mindenben megerősítik. — Felmerült már most az a kérdés, hogy a közös végrendeletnek az örökhagyó vagyonáról rendelkező része hatályát veszítette, annak következtében, hogy utóbb gyermeke született, úgy nem veszítette-e hatályát az a része is, amely az örökhagyónak az elhalt felesége hagyatékára a holtig tartó haszonélvezeti jogot biztosította? Ennek a kérdésnek az eldöntése attól függ, hogy lehet-e a közös végrendeletet egyben viszonos végrendeletnek is tekinteni vagy sem. A peres feleknek ebben a vitájában a kir. Kúria is magáévá tette a felebezési bíróságnak azt a jogi álláspontját, hogy az örökhagyó és az első felesége közös végrendeletét viszonos végrendeletnek kell tekinteni. A közös végrendeletben foglalt abból a rendelkezésből, hogy a házastársak minden vagyonuk kizárólagos örökösévé egyetlen unokájukat a felperest nevezték meg és az egész vagyon életfogytiglani haszonélvezetét egymás javára kölcsönösen biztosították, a felperes magtalan elhalálózása esetére pedig az összes vagyonuk utóörököséivé a feleség testvéreit jelölték meg, nyilvánvaló, hogy mindegyik házastárs a másik rendelkezésére való tekintettel és a másik rendelkezésével összefüggően egyazon akaratelhatározásból kiindulva tette meg a maga rendelkezését, az egyik rendelkezés hatálytalanná válása tehát szükségképen a másik rendelkezés hatálytalanságát is maga után vonja. Az életrendes felfogása mellett ugyanis nem lehet kétséges, hogy a feleség a közös végrendeletben csak azért hagyta az egész vagyonát haszonélvezetét a férjére, hogy a férje halála után ennek az egész vagyonát egyetlen unokájuk, ennek a magtalan elhalálózása esetére pedig az ő testvérei örököljék, és nem lehet feltenni, hogy a vagyonát haszonélvezetét akkor is átengedte volna a túlélő férjének, ha gondolt volna arra, hogy ennek utóbb még törvényes gyermekei lesznek és az ő vagyonának a jövedelme a vele vérségi kapcsolatban nem álló ezeknek a gyermekeknek jut. E mellett fel kell tenni azt is, hogy az örökhagyó is csak azért nevezte meg utóörököséiül a felesége testvéreit, mert viszont a felesége neki hagyta az egész vagyon holtig tartó haszonélvezetét. (K. P. I. 1975/1938.).

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközzvetését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el. (Cím: Gyöngyössi Arisztid dr. kir. közjegyzőhelyettes, Budapest, VIII., József-körút 2.)

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.